

יכול להשבע על כך. מבארת הגמרא: אלא מדובר שנשבע לתת
מתנה לעשירי, שהוא דבר רשות וחלה שבועה עליו.
שנינו במשנתנו ששבועת ביטוי חלה אם נשבע שאישן וכן שלא
אישן. הגמרא מבינה שהאומר 'שבועה שלא אישן' כוונתו שלא יישן
לעולם, ולפי זה מקשה: איני - וכי כן הוא הדבר שחלה השבועה,
והאימר - והרי אמר רבי יוחנן, האומר 'שבועה שלא אישן' שלשה
ימים, דבר שאי אפשר לקיימו הוא, ולפיכך מלקיין אותו מיד משום
שנשבע לשוא וישן - ורשאי הוא לישן לא לתר, משום שלא חלה
שבועתו. מתרצת הגמרא: ה"מ מדובר דאמר בפירוש 'שבועה שלא
אישן שלשה ימים', אבל ה"מ במשנתנו מדובר דלא אמר 'שבועה
שלא אישן שלשה ימים', אלא אמר 'שבועה שלא אישן', וכונתו
לשיעור זמן שאפשר לו בלא שינה, והיינו פחות משלושה ימים.
שנינו במשנתנו שאחד מאופני שבועת ביטוי הוא, שבועה שאזרוק
צרוך לים וכן שבועה שלא אזרוק. הגמרא מביאה מחלוקת האם
אופן זה נהוג רק כלפי עצמו או גם כלפי אדם אחר: אימר, אמר
'שבועה שזרק פלוני צרוך לים' וכן אם אמר 'שבועה שלא זרק
פלוני צרוך לים' ושיקר בשבועה זו, רב אמר, תיב קרבן אם היה
שוגג, ושמואל אמר, פטור מקרבן.
הגמרא מפרשת את טעם דבריהם: רב אמר תיב, משום דאיתיה -
שישנה אפשרות לשבועה זו לחול פלוני וכן - בדרך לא וברוך כן,
ברוך לא, שיאמר 'שבועה שלא זרק פלוני צרוך לים', וברוך כן,
שיאמר 'שבועה שזרק פלוני צרוך לים', ולכן הרי היא שבועת ביטוי
גמורה שחייבים עליה קרבן. ושמואל אמר פטור, משום דליתיה -
שאין אפשרות לשבועה זו לחול פלוני, שאם ישבע 'שיזרוק פלוני'
או 'שלא יזרוק', אין זו שבועת ביטוי אלא שבועת שוא, שאין שבועת
ביטוי נהגת אלא בדבר שבידו לקיימו.
הגמרא מציעה דרך אחרת לפרש את מחלוקתם: לימא בפלוניתא -
האם נאמר שרב ושמואל במחלוקתם דרבי ישמעאל ורבי עקיבא
קא מיפלגי, דה"מ במשנתנו רבי ישמעאל אומר, אינו תיב קרבן
על שבועת ביטוי אלא בשבועה שעל העתיד לבא, ששמואל (ויקרא ה'
ד) 'להרע או להטיב', אבל שבועה שיש גבן הרעה והטובה וכמו
עקיבא, אם כן אין לי אלא דברים שיש גבן הרעה והטובה, כמו
שכתוב 'להרע או להטיב', דברים שאין בהן הרעה והטובה, כמו
שבועה שאזרוק צרוך לים, מניין שחייב עליהם. אמר לו רבי
ישמעאל, מריבוי הכתוב שנאמר (שם) 'לכל אשר יבטא', אמר לו אם
ריבה הכתוב לך - לדברים שאין בהם הרעה והטובה, כמו כן ריבה
הכתוב גם לך - לשבועה לשעבר. ובזה יש לפרש לכאורה מה
שנחלקו רב ושמואל לגבי 'שבועה שזרק פלוני צרוך לים', שרב
הסובר שחייב, טעמו משום דאמר רבי עקיבא שמחייב בשבועה
לשעבר, ושמואל הסובר שפטור, טעמו משום דאמר רבי ישמעאל
שפטור בשבועה לשעבר.
דוחה הגמרא: אליבא - לפי שיטתו דרבי ישמעאל, שפוטור בכל
שבועה לשעבר, כולי עלמא לא פליגי שהאומר 'שבועה שזרק פלוני
צרוך לים' פטור, השתא מילתא דאיתא בלהבא לא מחייב עליה
רבי ישמעאל לשעבר - שהרי עתה אפילו דבר שיש לו אפשרות
להיות בשבועה להבא אין מחייב עליו רבי ישמעאל כאשר נשבע
עליו לשעבר, מילתא דליתא בלהבא מיפיעא - דבר שיש לו חסרון
נוסף, שאין לו אפשרות להיות בשבועה להבא, וכי נצרך אתה לומר
שיפטור בו רבי ישמעאל. אם כן רדאי מה שחייב רב ובשבועה שזרק
פלוני אינו כשיטת רבי ישמעאל. פי פליגי - ומה שנחלקו רב
ושמואל הוא אליבא דרבי עקיבא, רב סובר כפשטות דברי רבי
עקיבא שחייב בכל שבועה לשעבר, ושמואל אמר, עד כאן לא
מחייב רבי עקיבא ה"מ בשבועה לשעבר אלא דמלתא דאיתא -
שבדבר שישנו בלהבא כגון בשבועה שזרקתי מחייב בו רבי עקיבא
גם לשעבר, אבל במידי דליתיה - בדבר שאינו בלהבא, כגון 'שבועה
שזרק פלוני', לא מחייב בו רבי עקיבא.
הגמרא רוצה לתלות מחלוקת רב ושמואל (אם צריך שיהיה בלהבא)
במחלוקת תנאים: לימא בפלוניתא - האם נאמר שרב ושמואל,
שנחלקו אם צריך שתהיה אפשרות לשבועה לחול בלהבא,
במחלוקתם

מתרצת הגמרא: דווקא לגבי עבירות שחיובן בהטאת קאמרינן שאין
שונים אלא את אלו שבכרת ולא בלאו, אבל מעילה אינה בחטאת
אלא באשם.
טעם שיש: רבינא אמר, התנא לא הזכיר חיוב שבועה משום דפי
קתני מידי דחילל אמירי דבר אכילה הוא - שבמנהג שונים
איטורים החלים על הדברים שהם בני אכילה בדווקא, אבל שבועה,
דחילל אמירי דלאו פר אכילה הוא, לא קתני. מקשה הגמרא:
והרי הקדש, דחילל נמי אעצים ואבנים, שכל ממון הקדש אסור
בהנאה ויש בו מעילה. הגמרא מתקנת את התירוץ: אלא הטעם, פי
קתני (מירי) דחילל אמירי דאית בה מששא - על הדברים שיש
בהם ממשות, אבל שבועה, דחילל אמירי דלית בה מששא, כגון
שבועה שאישן ושבועה שלא אישן, שהשינה אין בה ממשות ועם
כל זה חל איסור שבועה עליה, לא קתני במשנה.

משנה

משנה זו מבארת באלו אופנים נהגת שבועת ביטוי.
שבועת ביטוי נהגת אחד בדברים - בעניינים של עצמו, כגון שבועה
שאוכל, ואחד בדברים של אחרים, וכדלהלן. ואחד בדברים שיש
בהן ממש, כגון שבועה שאוכל או שלא אוכל, שיש בזה ממשות,
ואחד בדברים שאין בהן ממש, כדלהלן. ובכל אלו אם היה מזיד
חייב מלקות ובשוגג חייב קרבן עולה ויורד.
מבארת המשנה: כיצד היא שבועת ביטוי בדברים של אחרים, כגון
אמר 'שבועה שאתה לאיש פלוני' וכן 'שלא אתה'. וכן לשעבר,
'שנתתי', ו'שלא נתתי'.
דברים שאין בהם ממש, כגון 'שבועה שאישן' וכן 'שלא אישן',
שהשינה אין בה ממשות, וכן 'ששנתתי' וכן 'שלא שנתתי'. אופן נוסף,
'שאזרוק צרוך לים' וכן 'שלא אזרוק', 'שזרקתי' ו'שלא זרקתי',
שכיון שבזריקת צרוך אין הנאה, נקרא דבר שאין בו ממש.
המשנה מביאה מחלוקת תנאים לגבי חיוב קרבן בשבועת ביטוי
לשעבר: רבי ישמעאל אומר, אינו תיב קרבן על שבועת ביטוי אלא
בשבועה על העתיד לבא, ששמואל (ויקרא ה' ד) 'או נפש כי תשבע לבטא
בשפתים להרע או להטיב', הרי שמדובר בנשבע על העתיד, ובה
חייב הכתוב קרבן עולה ויורד, אבל בשבועה לשעבר אין מקור לחייב
קרבן. אמר לו רבי עקיבא, אם כן, שהתעורר את הלשון להרע
או להטיב, אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטובה, כגון שלא
אוכל (ששן היא הרעה, שמענה את גופו) או שאוכל (והיא הטובה,
שמטיב לגופו). דברים שאין בהן הרעה והטובה, כגון שאזרוק צרוך
ליים, מניין שחייב עליהם. אמר לו רבי ישמעאל, למדנו זאת מריבוי
הכתוב, שנאמר (שם) 'לכל אשר יבטא'. אמר לו רבי עקיבא, אם
ריבה הכתוב לך, ריבה הכתוב גם לך - לשבועה לשעבר.

גמרא

שנינו במשנתנו ששבועת ביטוי חלה על דבר שאין בו ממש, הגמרא
מביאה ברייתא המחלקת בין שבועות לנדריים בענין זה: ה"מ רבנן
ברבייתא, ישנו חומר - ענין חומר בפגרים יותר מבשבועות, וישנו
חומר בפשבועות יותר מפגרים. חומר בפגרים, שהנדרים חלים על
דבר מצוה בדבר הרשות, שאם אמר קונם שישבת סוכה עלי, חל
הנדר ונאסר בקיום המצוה. מה שאין כן בשבועות, שאם אמר
שבועה שלא אשב בסוכה, אין השבועה חלה. וחומר בפשבועות,
שהשבועות חלות על דבר שאין בו ממש וכגון 'שבועה שאישן' ו
כשם שהן חלות על דבר שיש בו ממש וכגון 'שבועה שאוכל', מה
שאין בו פגרים, שאינם חלים אלא בדבר שיש בו ממש, אבל אם
אסר בקונם דבר שאין בו ממש, וכגון שינה, שאמר 'קונם שאני ישן',
אין נדרו חל.
שנינו במשנתנו: כיצד היא שבועת ביטוי בדברים של אחרים, אמר
שבועה שאתה לפלוני, ו'שלא אתה'. מבררת הגמרא: מאי אתה
לפלוני, אליבא - אם נאמר שהכוונה שיתן צדקה לעני, כיצד חלה
השבועה, הלא מושבע ועומד מהר סיני הוא שיתן צדקה לעני,
שהרי נצטוו על כך מן התורה, ששמואל (דברים טו ע) 'נתתן לתמן לוי, ואין

רבא מקשה על שמואל: **מתוב רבא**, שנינו לקמן (כט), **איזו היא**
שבועת שוא, זה הנשבע לשנות את הדין לאדם, וכגון שאמר על
עמוד של אבן (שהוא במקום פלוני) **שהוא של זהב**, ואמר **עולא**
 בפירוש דברי המשנה, והוא שניכר לשלשה בני אדם ששל אבן
 הוא, שאז היא שבועת שוא, שדבר הידוע לשלושה נחשב כמפורסם.
 ומבואר מדברי עולא, ד**מצינא** שנחשב כשבועת שוא הוא משום
דניכר, הא – אבל אם לא ניכר, אין זו שבועת שוא אלא **עובר משום**
שבועת שפיטוי, וקשה אמאי חייב קרבן משום שבועת ביטוי, הא אינו
ביהא של זהב – והרי שבועה זו אינה קיימת בלהבא, שאם נשבע
 שעמוד זה יהיה של זהב, מאחר שהוא דבר שלא יתכן, אין זו שבועת
 ביטוי אלא שבועת שוא.
 הוא **מתוב לה** והוא **מפרק לה** – הוא ורבא הקשה והוא עצמו
 מתרץ, שכונת עולא שאם ניכר הדבר לשלושה, **עובר משום**
שבועת שוא, אבל אם לא ניכר, אינו עובר משום שבועת שוא אלא
עובר משום שבועת שפיטוי, אבל אינו בדין המיוחד לשבועת ביטוי
 להתחייב קרבן בשוגג.
 הדורש מחבירו שיעיד עדות ממון שהוא יודע לטובתו, ונשבע הלה
 שאינו יודע לו עדות, זהו הנקרא 'שבועת העדות'. המשקר בשבועה
 זו חייב קרבן עולה ויורד, וכמו שכתוב בפרשה העוסקת בקרבן זה
 (ויקרא ה א) **ונפש כי תחטא לשמעה קול אלה הווא עד או ראה או ידע**
אם לוא יגיד ונשא עונו. ישנם כמה תנאים בחיוב שבועת העדות,
 שאין מתחייב עליה אלא הראוי להעיד, אבל אם היה מפסולי עדות
 פטור, וכן אינו מתחייב עליה אלא בבית דין. לכאורה, שבועת
 העדות, הוא אופן פרטי של שבועת ביטוי, אך למעשה אין הדבר
 ברור. הסוגיא דלהלן דנה על היחס שבין שני סוגי השבועות. אמר
אבוי, אף כל פי שרב אינו מצריך בשבועת ביטוי שתהיה לשעבר
 ולהבא, אמנם גם לדעתו צריך שתהיה בלא ודן, ולפיכך מודה רב
באומר לחבירו 'שבועה שאני יודע לך עדות' ואשתכח – ונמצא
דלא ידע ליה, דפטור הוא מקרבן שבועה הוואיל וליתייה – ואינו
בכלל שבועה שאני יודע לך עדות, שאין זו שבועת ביטוי ונמצא
 שאינה בלא ודן. והטעם שאין זו שבועת ביטוי, משום שהיא בגדר
 שבועת העדות, שהוציאתה התורה מכלל שבועת ביטוי, ואין
 מתחייב עליה אלא כדינה, והיינו בבית דין ובראוי להעיד.
 ממשיך אבוי ומביא אופני שבועות ביטוי הנוגעות לעדות ואך אינן
 שבועות העדות ותלויות במחלוקת רב ושמואל: אדם שנשבע
ידעתי לך עדות' וכן אם נשבע לא ידעתי לך עדות', והיא עדות
 שאינה נצרכת עתה, ומשום כך אין זו שבועת העדות אלא סיפור
 דברים בלבד ושייר לדין שבועת ביטוי, החיוב בה תלוי במחלוקת רב
 ושמואל שנחלקו אם צריך שתהיה שבועת ביטוי בלשעבר ובלהבא,
 שהרי שבועה זו אינה בלהבא, שאם נשבע 'שאדע לך עדות' אין זו
 שבועת ביטוי אלא שבועת שוא, משום שאין הדבר בידו, וכן זו
 נשבע 'שלא אדע לך עדות' ואך הדבר בידו, כי לפעמים אדם יודע
 עדות בלי להתכוון לכך. וכן אדם שנשבע 'העדתי' וכן אם נשבע לא
העדתי', הדין תלוי במחלוקת רב ושמואל, שהרי אין שבועה זו
 בלהבא, שאם הוא נשבע 'שאעיד' הרי הוא נשבע לקיים מצות עשה
 מן התורה ואין שבועתו חלה, ואם נשבע 'שלא אעיד', כל שכן שלא
 חלה שבועתו משום שנשבע לבטל מצות התורה.
 הגמרא מבררת מדוע נאמר בתורה דין שבועת העדות, והלא כלול
 הוא בדין שבועת ביטוי. מקשה הגמרא: **בשלמא לשמואל, האמר**
לעיל מילתא דליתיה בלהבא לא מחייב עליה לשעבר, ולפי זה
 הנשבע 'איני יודע לך עדות' לא יתחייב משום שבועת ביטוי, שהרי
 אינו בלהבא, שאם ישבע 'שלא אדע לך עדות', אין זו שבועת ביטוי
 אלא שבועת שוא, וכיון שמדין שבועת ביטוי פטור, **להכי אפקה**
רחמנא – לכך הוציאה התורה לשבועת עדות מכלל שבועת ביטוי,
 להיות דינה עומד בפני עצמו, שחייב אף שאינה בלהבא, **אלא לרב**,
 הסובר שגם אם אינה בלהבא חייב בלשעבר משום שבועת ביטוי,
למאי הלכתא אפקה רחמנא – לשם איזה צורך הוציאה התורה את
 שבועת העדות מכלל שבועת ביטוי, והלא גם אם לא נכתבה פרשת
 שבועת העדות היה חייב עליה קרבן עולה ויורד משום שבועת ביטוי.

דרכי יהודה בן בתירא ורבנן קמיפליגי, דתנן לקמן (כו), אדם
 שנשבע לפיטול את המצוה ולא ביטול, פטור מחיוב שבועה, משום
 ששבועתו לא חלה. וכן נשבע לקיים את המצוה ולא קיים, פטור
 מחיוב שבועה. ואף שלכאורה היה לנו ללמוד בדין – בקל וחומר
שיהא חייב בדיבור רבי יהודה בן בתירא, אין הדבר כן לדעת
 חכמים. ומבאר המשנה: האמר רבי יהודה בן בתירא, ומה אם
 הרשות וכגון זריקת צרור ליסן שאינו מושפע עליה מהר סיני, אם
 נשבע לעשותה הרי הוא חייב עליה משום שבועת ביטוי, מצוה,
 שמושפע עליה מהר סיני, וכי אינו דין שאם נשבע לקיימה שיהא
 חייב עליה. אמרו לו חכמים, לא. שיש לחלק, אם אמרת בשבועת
 הרשות שחייב עליה משום שכן עשה בה לאו בהן, שיכול להשבע
 על דבר הרשות שלא יעשנו כמו שיכול להשבע שיעשנו, וכי תאמר
 כן גם בשבועת מצוה, שאם נשבע לקיים מצוה חייב על שבועתו,
 והרי יש בענין זה חסרון שכן לא עשה בה לאו בהן, שאם נשבע
 שלא יעשה מצוה אין השבועה חלה כמו שיכולה היתה לחול אם
 נשבע לקיים, וכיון שאינה חלה בשני האופנים ובלאו ודן, אינו חייב
 עליה.
 לפי זה מציעה הגמרא: **נימא** – נאמר שרב, האומר שאם נשבע
 שפלוני זרק צרור ליסן חייב ונאף על פי שאין שבועה זו חלה בלהבא,
 סובר כן משום דאמר רבבי יהודה בן בתירא שאין צריך שתהיה
 אפשרות לשבועה לחול בלאו ודן, וכמו כן אין צריך שתהיה לה
 אפשרות לחול בלשעבר ובלהבא, ושמואל חולק על רב משום דאמר
ברבנן שצריך שתוכל השבועה לחול בלאו ודן, וכמו כן צריך
 שתוכל לחול בלשעבר ובלהבא, וכיון שאם נשבע שפלוני יזרוק צרור
 ליסן, אין שבועת ביטוי חלה, אף אם נשבע שזרק פלוני, אינה חלה
 לחייב קרבן.
 דוחה הגמרא: **אליבא דרבי יהודה בן בתירא כולי עלמא לא פליגי**
 שהאומר 'שבועה שזרק פלוני צרור ליסן חייב, השתא לאו ודן לא
בני – שהרי עתה אפילו 'לאו ודן' אינו מצריך, אף על פי שבענין
 שבועת ביטוי כתוב בפירוש 'לחרע או להטיב' (ויקרא ה ד), שמשמע
 כגון 'לא אכיל ויאכל' ועם כל זה אינו דורש הצריך אפשרות שתי
 דרכים אלו בכל שבועת ביטוי, אם כן להבא ולשעבר שאין שתי
 דרכים אלו מפורשות בפסוק בני – וכי צריך. בי פליגי – ומה שנחלקו
 רב ושמואל הוא אליבא דרבנן, המצריכים 'לאו ודן'. שמואל
 שמצריך שתהיה השבועה בלשעבר ובלהבא סובר ברבנן שמצריכים
 'לאו ודן', ורב מחלק בזה, דפי לא מחייבי רבנן בשבועה שאינה
בלאו ודן, הוא משום דבתוב (ויקרא ה ד) 'לחרע או להטיב' בהדיא –
 בפירוש, וצריך שיוכלו להתקיים בשבועה שתי הדרכים הללו, אבל
 במקום שאין השבועה מתקיימת בלהבא ולשעבר, מאחר שאין שתי
 הדרכים האלו מפורשות בפסוק אלא דמריבויא דקראי אתו –
 שמריבוי הפסוקים לומדים שחייב גם על שבועה לשעבר, מחייבי
 רבנן, ואין מצריכים שתוכל השבועה להתקיים גם בלהבא.
 רב המנובא מקשה על שמואל: **מתוב רבא**, שנינו לקמן (כט),
 אדם שאמר לא אכלתי היום' וכן אם אמר לא הנחתי תפילין
 היום' והוא אכל והניחו, ואמר לו חבירו משיעור אני, ואמר אמנו,
 חייב, שכל העונה אמנו אחר שבועה נחשב כמוציא שבועה מפיו.
 ומכאן יש להקשות, בשלמא לא אכלתי היום' שחייב על שבועה זו
 משום דאיתיה – שישנה בלהבא שאם נשבע לא אכלתי היום' חלה
 השבועה, אלא מה ששנינו שם לא הנחתי תפילין היום' מדוע חייב
 על שבועה זו, מי איתיה – וכי ישנה בלא אנית תפילין היום', הלא
 אין שבועה חלה לבטל מצוה. וקשה לדברי שמואל, הסובר שכל
 שבועה שאינה בלהבא, גם בלשעבר אינה.
 הוא **מתוב לה** והוא **מפרק לה** – הוא ורב המנובא הקשה והוא
 עצמו מתרץ, מה ששנה התנא שבין בלא אכלתי היום' ובין בלא
 הנחתי תפילין היום' חייב, לצדדין קתני – מדבר בשני צדדים
 ועניינים, שלגבי שבועה שלא אכלתי, מדבר לענין חיוב קרבן, ואילו
 לגבי שבועה שלא הנחתי תפילין אינו מדבר אלא לענין חיוב
 מלקות, שבשביל חיוב מלקות אין צריך שתהיה השבועה גם לשעבר
 וגם להבא, אבל מקרבן אכן פטור, משום שאין שבועה זו בלהבא.

- 1 מות יומת הנואף והנואפת) פְּרוֹשׁ דָּבָר זֶה בְּהַקְדָּמַת
2 מְאָמְרָא זֶה (השורש (הכלל) השביעי).
3 הַמְצָנָה הַשְּׁמִי' - הָאֲזָהָרָה שֶׁהִזְהַרְנוּ מִלְּבוֹא עַל
4 הַנְּדָה בְּזִמְנָא טְמֵאָתָהּ, כְּלוּמַר: כָּל-שִׁבְעַת הַיָּמִים.
- 5 וְהוּא אָמְרוּ: "וְאֶל-אִשָּׁה כְּנֻדַת טְמֵאָתָהּ לֹא תִקְרַב"
6 (ויקרא יח, ט); וְגַם כָּל-זִמְנָא שְׁלֵא תִטְבּוֹל אַחַר
7 שִׁבְעַת הַיָּמִים הִיא נְדָה. וְהַעוֹבֵר עַל לָאוּ זֶה אִם
8 הִיָּה מִזִּיד חֵיב כְּפִרְתָּ; וּכְשׁוֹגֵג - חֵיב חֲטָאת קְבוּעָה.

המשך ביאור למס' שבועות ליום שני עמ' ב

גמרא

- 1 לביתו ואוכלים ושותים, ואם אין השתיה בכלל אכילה, מדוע אמר
2 על אכילה ושתיה 'נטעם', והלא היה לו לומר 'נטעום ונשתה', אלא
3 על כרוך אדם המזכיר אכילה דעתו גם על שתיה.
4 וְאִיבְעִית אִימָא קְרָא, שִׁשְׁתִּיהָ בְּכֻלָּא אֲכִילָהּ, דְּאָמַר רִישׁ לְקִישׁ,
5 מִנֵּין לְשִׁתִּיהָ שֶׁהִיא בְּכֻלָּא אֲכִילָהּ, שְׁנֵאמַר (דברים יד כג) 'וְאֲכַלְתָּ לִפְנֵי
6 ה' אֱלֹהֶיךָ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר לְשִׁבְעַת שְׁמֵי שָׁם מַעֲשֵׂר דִּגְגָד וְתִירוֹשׁוֹ
7 וְיִצְהָרְךָ' וְגו',
8 לחבירו, נְטַעוּם מִיָּד - נְטַעוּם דְּבַר מוֹה, וְעִילֵי וְאֲכִילֵי וְשִׁתוּ - וּנְכַנְסִים

המשך ביאור למס' שבועות ליום חמישי עמ' ב

- 1 הגמרא מביאה את דברי האמוראים הדינים בשאלה זו: אֲמַרְוּהָ רַבִּין
2 קָמִיָּה דְּאָבִי - דְּקִדְקוּ הַחֲכָמִים בְּנֵי הַיְשִׁיבָה מִלְּבַם וְאָמְרוּ לִפְנֵי אַבִּי
3 תְּשׁוּבָה לְשֵׁאלָה זו, מַה שִּׁיחִידָה הַתּוֹרָה פִּרְשָׁה לְשִׁבְעַת הָעֵדוּת הוּא
4 בְּכַדִּי לְאִיחִיּוּבֵי עֲלִיָּה תְּרַתֵּי - שְׁנֵי קֶרְבָּנוֹת, אֶחָד מִשׁוּם שִׁבְעַת בִּיטוּי
5 וְאֶחָד מִשׁוּם שִׁבְעַת הָעֵדוּת. אֲמַר לְהוּ (-להם) אַבִּי, תְּרַתֵּי לֹא
6 מְצִיתוּ אֲמַרְתוּ - שְׁחִיב שְׁנֵי קֶרְבָּנוֹת אִין אַתֶּם יִכּוּלִים לומר, מִשׁוּם
7 דְּתִנְיָא בְּבִרְיִיתָא, נֵאמַר בְּפִרְשַׁת קֶרְבֵּן עוֹלָה וְיִוֵּרד (ושם מוזכרים
8 חִיּוּבֵי שִׁבְעַת הָעֵדוּת וְשִׁבְעַת בִּיטוּי) (ויקרא ה ה) וְהִיָּה כִי יֵאֲשֶׁם לְאַחַת
9 מֵאֵלֶּה, וְלִמְדוּ מִכָּן שֶׁלְאַחַת אַתָּה מְחַיִּיבוּ וְאִי אַתָּה מְחַיִּיבוּ שְׁתֵּים
10 - אִם נִשְׁבַּע שִׁבְעָה הַכּוֹלֵלֶת בַּה שְׁנֵי הַמִּינִים, שִׁבְעַת בִּיטוּי וְשִׁבְעַת
11 הָעֵדוּת, אִינוּ מְתַחִיבֵי שְׁנֵי קֶרְבָּנוֹת אֲלֵא קֶרְבֵּן אֶחָד.
12 מִקְדָּשָׁה הַגְּמָרָא: וְלְאָבִי שְׂדָחָה תִירוֹץ תַּלְמִידוֹ, לְמֵאִי הִלְכְתָּא
13 אֲפָקִיָּה רַחֲמֵנָא. מִשִּׁיב אַבִּי: לְכַדְתִּנְיָא - לְלַמַּד דִּין הַשְּׁנֵי בְּבִרְיִיתָא,
14 שְׁנֵינּוּ, כְּכֹוֹן - בְּכֻלָּא הָעֵבָרִית הַכְּתוּבָה בְּפִרְשַׁת קֶרְבֵּן עוֹלָה וְיִוֵּרד,
15 וְהֵינּוּ שִׁבְעַת בִּיטוּי וְטוֹמָאָת מִקְדָּשׁ וְקִדְשׁוֹ, נֵאמַר 'וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ/
16 שְׁמִשְׁמַעוּ שְׁחָטָא בְּשׁוּגָא, וְכֵאֵן, בְּשִׁבְעַת הָעֵדוּת, שְׁגַם הִיא כְּתוּבָה
17 בְּפִרְשַׁת קֶרְבֵּן עוֹלָה וְיִוֵּרד, לֹא נֵאמַר 'וְנִעְלַם, וְזֹאת לְחֵיבֵי עַל הַמִּזִּיד
18 כְּשׁוֹגֵג, שֶׁהִנְשַׁבַּע שִׁבְעַת הָעֵדוּת לְשַׁקֵּר בְּמִזִּיד, חֵיב חֲטָאת (עוֹלָה
19 וְיִוֵּרד) כִּשֶׁם שֶׁהוּא חֵיב בְּשׁוּגָא. וְדִין זֶה לֹא הֵינּוּ יוֹדְעִים מִצַּד פִּרְשַׁת
20 שִׁבְעַת בִּיטוּי, שֶׁהִי אִין חֵיב בַּה קֶרְבֵּן אֲלֵא בְּשׁוּגָא בְּלַבַּד, וְלִכְּן
21 הוֹצִרְכָה הַתּוֹרָה לִיַּחַד פִּרְשָׁה בְּפִנֵּי עֲצָמָה לְשִׁבְעַת הָעֵדוּת.
22 אֲמַרוּ לִיה רַבִּין לְאָבִי, אִימָא - אֲמַר שֶׁהִנְשַׁבַּע שִׁבְעַת הָעֵדוּת
23 כְּמִזִּיד מִיַּחֲזִיב קְרָא קֶרְבֵּן, מִשׁוּם שְׁבִמִיד אִין חֵיב עַל שִׁבְעַת בִּיטוּי
24 אֲלֵא עַל שִׁבְעַת הָעֵדוּת בְּלַבַּד, אֲבָל כְּשׁוֹגֵג מִיַּחֲזִיב תְּרַתֵּי - שְׁנֵי
25 קֶרְבָּנוֹת, אֶחָד מִשׁוּם שִׁבְעַת הָעֵדוּת וְאֶחָד מִשׁוּם שִׁבְעַת בִּיטוּי. אֲמַר
26 לְהוּ, לָאוּ הֵינּוּ דְאָמְרֵי - וְכִי לֹא זֶה הִיא שְׁאֲמַרְתִּי לְכֶם, שְׁדוֹרְשִׁים
27 מִלְּאַחַת מֵאֵלֶּה' (ויקרא ה ה) שְׁאֲחַת אַתָּה מְחַיִּיבוּ וְאִי אַתָּה מְחַיִּיבוּ
28 שְׁתֵּים, שְׁאִין מְתַחִיבֵי בְּשִׁבְעָה אַחַת שְׁנֵי קֶרְבָּנוֹת, וְאִי - וְאִם הַמִּיעוּט
- 29 נֵאמַר לְגַבִּי מִי שֶׁנִּשְׁבַּע כְּמִזִּיד, מִי אִימָא תְּרַתֵּי - וְכִי שִׁיךְ בּוֹה שְׁנֵי
30 קֶרְבָּנוֹת, וְהֵלֵא עַל שִׁבְעַת בִּיטוּי אִין חֵיב קֶרְבֵּן בְּמִזִּיד, אֲלֵא וְדֵאִי לֹא
31 נֵאמַר הַמִּיעוּט אֲלֵא לְגַבִּי שׁוּגָא, שְׁאִינוּ חֵיבֵי אֲלֵא אֶחָד.
32 רַבָּא חוֹלַק עַל אַבִּי וּמְבַאֵר בְּדֶרֶךְ אַחֲרַת מְדוּעַ הַנִּשְׁבַּע שִׁבְעַת הָעֵדוּת
33 אִינוּ חֵיבֵי קֶרְבֵּן נוֹסֵף מִשׁוּם שִׁבְעַת בִּיטוּי: רַבָּא אָמַר, אִין צְרִיךְ לְמַעַט
34 מִלְּאַחַת מֵאֵלֶּה' (שם) שֶׁהִנְשַׁבַּע שִׁבְעַת הָעֵדוּת אִינוּ מְתַחִיבֵי שְׁתֵּים,
35 מִשׁוּם דְּהִנּוּה שִׁבְעַת הָעֵדוּת דְּכָר שֶׁהִיא בְּכֻלָּל שֶׁל שִׁבְעַת בִּיטוּי,
36 וְיֵצֵא בְּפִנֵּי עֲצָמָה לִידוֹן בְּכַדִּי הַקְדָּשׁ שְׁאִין מְתַחִיבֵי אֲלֵא הָרֵאזִי
37 לְהַעִיד וּבְבֵית דִּין, וְלִכְּן אִין לְךָ בּוֹ אֵלֵא חִידוּשׁוֹ בְּלָבַד, שְׁנִידוּן כְּדִין
38 הַמִּיּוּחָד שֶׁל שִׁבְעַת הָעֵדוּת בְּלַבַּד, וְיֵצֵא לְגַמְרֵי מְכַלֵּל שִׁבְעַת בִּיטוּי.
39 מִתּוֹךְ דְּבִרֵי רַבָּא מְתַעוֹרֶרֶת הַגְּמָרָא לְסַתִּירָהּ בְּדַבְרֵי אַבִּי: מְכַלֵּל -
40 מִתּוֹךְ דְּבִרֵי רַבָּא, שְׁבֵא לְחַלּוֹק עַל אַבִּי, מוֹכַח דְּאָבִי סָבַר לֹא כְּרַבָּא
41 שִׁבְעַת הָעֵדוּת נִידוּנָת בְּפִנֵּי עֲצָמָה וְאִין בַּה מִשׁוּם שִׁבְעַת בִּיטוּי,
42 אֲלֵא דַּעְתוֹ שֶׁנִּשְׁבַּע 'אִינִי יוֹדַע לְךָ עֵדוּת' אִימָא לְשִׁבְעָה כְּעוֹלָם -
43 קִיִּים בּוֹה שֶׁם שִׁבְעַת בִּיטוּי, אֲלֵא שְׁאִינוּ מְתַחִיבֵי שְׁנֵי קֶרְבָּנוֹת מִשׁוּם
44 הַמִּיעוּט שֶׁל 'לְאַחַת מֵאֵלֶּה', שְׁאֲחַת אַתָּה מְחַיִּיבוּ וְלֹא שְׁתֵּים. וְקִשָּׁה
45 הָאָמַר - הִרִי אֲמַר אַבִּי לְעִיל, מוֹדָה רַב פְּאֹמֵר לְחִבְרִי 'שִׁבְעָה
46 שְׁאִינִי יוֹדַע לְךָ עֵדוּת' וְשִׁשְׁתָּהּ - וְנִמְצָא דְלֵא יוֹדַע לִיה דְּפִמְוֵר,
47 הוֹאִיל וְלִיתִיה פְּאִינִי יוֹדַע לְךָ עֵדוּת, וְנִמְצָא שְׁאִינָה בְּלֵאזֵּה וְחָן, וּפְטוֹר
48 עֲלֵיהּ, וְהִטַּעַם שֶׁנִּשְׁחַשְׁבָּת שְׁאִינָה בְּאִינִי יוֹדַע לְךָ עֵדוּת, מִשׁוּם
49 שִׁבְעָה זֶה שִׁבְעַת הָעֵדוּת הִיא שִׁינְעָה מְכַלֵּל שִׁבְעַת בִּיטוּי, נִמְצָא
50 שְׁאִין כֵּאֵן שִׁבְעַת בִּיטוּי כֻּלָּל. הִרִי שְׁדַרְבֵּי אַבִּי סוֹתָרִים, שְׁלַעִיל אֲמַר
51 שִׁבְעַת הָעֵדוּת יֵצֵא מְכַלֵּל שִׁבְעַת בִּיטוּי, וּבְדַבְרֵי כֵּאֵן מוֹכַח שְׁכַל
52 שִׁבְעַת הָעֵדוּת הִיא גַם שִׁבְעַת בִּיטוּי.
53 מְתַרְצַת הַגְּמָרָא: הִדְרָ בִּיה - חוֹר בּוֹ אַבִּי מִהֵהִיא - מִשְׁמוּעָה זֶה
54 שֶׁהוּבָא לְעִיל (מוֹדָה רַב וְכוּ), וְקִבַּע שִׁבְעַת הָעֵדוּת לֹא יֵצֵא
55 מְכַלֵּל שִׁבְעַת בִּיטוּי.
56 הַגְּמָרָא מְצִיעָה תִירוֹץ נוֹסֵף: וְאִיבְעִית אִימָא,